

γιατρός

γιατρός, ο, ουσ. [<μσν. γιατρός <αρχ. ἰατρός], ο γιατρός. **1α.** (στη γλώσσα της αργκό) αξιοπρεπής πελάτης χαρτοπαιχτικής λέσχης: «ήρθε προχτές ένας γιατρός στη λέσχη μας, που έκανε σ' όλους εντύπωση». **β.** (ειρωνικά) πελάτης χαρτοπαιχτικής λέσχης που χάνει συνέχεια, το κορόιδο: «κάνα δυο τρεις τέτοιοι γιατροί να μας έρθουν ακόμα και τα κοιμήσαμε!». **2.** οποιοσδήποτε ή οτιδήποτε ανακουφίζει ή θεραπεύει τον ψυχικό πόνο: «αυτή η γυναίκα είναι ο γιατρός κάθε στενοχώριας μου || ο καλύτερος γιατρός για έναν αποτυχημένο έρωτα είναι ο χρόνος». (Λαϊκό τραγούδι: *ό,τι ζητούσε ήταν δικό της σε κάθε πόνο εγώ γιατρός της, με μια γυναίκα είπα να μπλέξω κι έπεσα έξω, έπεσα έξω*). **3α.** ως επφών. **γιατρέ!** φιλική ή τιμητική προσφώνηση σε οικείο άτομο ή σε άτομο που αναγνωρίζουμε την αξία του, την ανωτερότητά του και του δίνουμε το προβάδισμα: «περάστε γιατρέ να σας κεράσουμε κανένα ποτηράκι!». **β.** λέγεται και με ειρωνική διάθεση: «τι γίνεται, ρε γιατρέ, πάλι χωρίς δουλειά έμεινες!». Συνών. *αρχηγέ!* (2α, β) / *αφεντικό!* (3α, β) / *γίγαντα!* (4α, β) / *δάσκαλε!* (4α, β) / *καπετάνιε!* (4α, β) / *μάστορα!* (4α, β) / *μεγάλε!* (9α, β) / *ντόκτορ!* (3α, β) / *στρατηγέ!* / *τσιφ!* (3α, β). Υποκορ. **γιατρουδάκι το** και **γιατρουδάκος, ο** (βλ. λ.). (Ακολουθούν 25 φρ.)·

- από δικηγόρο νεαρό, κληρονομιά χαμένη, κι από νεαρό γιατρό, τάφοι γεμισμένοι, βλ. λ. [νεαρός](#)·

- γιατρό μη διαλέγεις φίλο σου, αλλά τον καλύτερο, σε θέματα υγείας δεν παίζει ρόλο η φιλία: «μπορεί να είσαι γιατρός και φίλος μου, αλλά, επειδή το πρόβλημά μου είναι πολύ σοβαρό, γιατρό μη διαλέγεις φίλο, αλλά τον καλύτερο»·

- (δε) με πίνουν γιατρό ή (δεν) πάνομαι γιατρός, (δεν) εξαπατώμαι, (δεν) ξεγελιέμαι, (δεν) πέφτω θύμα εξαπάτησης για να χάνω όλα τα χρήματά μου, ιδίως σε χαρτοπαίγνιο: «πιάστηκα γιατρός κι έδωσα ένα κάρο λεφτά για σκάρτο εμπόρευμα || ακόμα δεν το πήρες χαμπάρι πως κάθε βράδυ σε πίνουν γιατρό και σε μαδάνε;». Συνών. (δε) με πίνουν βιδέλο ή (δεν) πάνομαι βιδέλο / (δε) με πίνουν γιαγλή ή (δεν) πάνομαι γιαγλής / (δε) με πίνουν θύμα ή (δεν) πάνομαι θύμα / (δε) με πίνουν κορόιδο ή (δεν) πάνομαι κορόιδο / (δε) με πίνουν κότσο ή (δεν) πάνομαι κότσο / (δε) με πίνουν μπαγλαμά ή (δεν) πάνομαι μπαγλαμάς·

- δεν πα(ς) να σε δει κανένας (κάνας) γιατρός ή δεν πα(ς) να σε κοιτάξει κανένας (κάνας) γιατρός! λέγεται ειρωνικά σε κείνον που μας λέει ή μας ζητάει απίθανα πράγματα, που δεν είναι λογικός, που είναι παράλογος: «θέλεις να σου δώσω ένα εκατομμύριο; Δεν πα(ς) να σε κοιτάξει κανένας γιατρός!». Ο γιατρός που υποδεικνύεται στην προκειμένη περίπτωση είναι ο ψυχίατρος·

- είναι του γιατρού (ενν. του ψυχίατρου), (στη νεοαργκό) είναι εντελώς τρελός, είναι για τα σίδερα: «μη συνερίζεσαι τα λόγια του, γιατί είναι του γιατρού ο ταλαίπωρος»·

- έκλασε ο άρρωστος, χέστηκε ο γιατρός, βλ. φρ. [κώλος κλασμένος](#), [γιατρός χεσμένος](#), λ. [κώλος](#)·

- ένα μήλο την ημέρα το γιατρό τον κάνει πέρα, απομακρύνει από κοντά μας το γιατρό και, κατ' επέκταση, την αρρώστια, αν τρώμε κάθε μέρα ένα μήλο, γιατί θεωρείται πολύ υγιεινό. Πολλές φορές, αντί για μήλο λέγεται η τροφή που θέλουμε να προβάλλουμε (γάλα, γιαούρτι κτλ.) και με περιπαικτική διάθεση: *ένας πούτσος την ημέρα το γιατρό τον κάνει πέρα*·

- κουράντε γιατρός, ο γιατρός που κουράρει κάποιον άρρωστο, ο θεράποντας γιατρός: «ποιον έχεις κουράντε γιατρό;». Το κουράντε [<ιταλ. curante]· βλ. και λ. [κουράνης](#)·

- κώλος κλασμένος, γιατρός χεσμένος, βλ. λ. [κώλος](#)·

- κώλος που κλάνει, γιατρό δε ζητάει, βλ. λ. [κώλος](#)·

- κώλος που κλάνει, γιατρός δε φτάνει, βλ. λ. [κώλος](#)·

- ο γιατρός είπε, σ' ό,τι λέει, να λέμε ναι, ειρωνική έκφραση για να μειώσουμε τη σοβαρότητα κάποιου: «μην αντιλέγεις στα λεγόμενά του, γιατί ο γιατρός είπε, σ' ό,τι λέει, να λέμε ναι». Ο υποτιθέμενος γιατρός, εννοείται

ότι είναι ο ψυχίατρος·

- ο Λέλος ο γιατρός! βλ. συνηθέστ. ο Μιμικός ο γιατρός(!)·

- ο Μιμικός ο γιατρός! ειρωνική απάντηση σε φιλικό ή συγγενικό πρόσωπο, όταν χτυπάμε την πόρτα του σπιτιού του και ρωτάει, πριν ακόμα ανοίξει την πόρτα, ποιος είναι. Λέγεται με την έννοια ποιος ήθελες να είναι ή ποιος μπορεί να είναι. Συνών. ο γαλατάς! / ο γείτονας! / ο Λέλος ο γιατρός! / ο παπάς της ενορίας(!)·

- ο παθός, γιατρός, βλ. λ. [παθός](#)·

- ο χρόνος είναι ο καλύτερος γιατρός, με το πέρασμα του χρόνου κάθε δυσάρεστο γεγονός, μεγάλος ερωτικός ή ψυχικός πόνος αμβλύνεται ή και ξεχνιέται: «κάποια μέρα θα ξεχάσεις την προδοσία αυτής της γυναίκας, γιατί ο χρόνος είναι ο καλύτερος γιατρός». Πρβλ.: πάντων ιατρὸς τῶν ἀναγκαίων κακῶν χρόνος ἐστίν (Μένανδρος)·

- όπου μπαίνει ο ήλιος, βγαίνει ο γιατρός, προτρεπτική έκφραση για συνεχή αερισμό των χώρων όπου ζει κανείς: «ν' ανοίγεις καθημερινά τα παράθυρα του δωματίου σου, γιατί, όπου μπαίνει ο ήλιος, βγαίνει ο γιατρός»·

- ουδείς μωρότερος των γιατρών, αν δεν υπήρχαν οι δάσκαλοι, έκφραση που θέλει να δείξει την έπαρση που έχουν τα άτομα που ανήκουν σε αυτούς τους κλάδους, και που πολλές φορές φτάνει και μέχρι τη γελοιοότητα. Από το ότι παλιότερα ο γιατρός και ο δάσκαλος (μαζί με τον παπά και τον χωροφύλακα), αποτελούσαν στις μικρές κοινωνίες (μικρές πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά) ξεχωριστά πρόσωπα, πράγμα που τους έκανε πολλές φορές να συμπεριφέρονται με έπαρση·

- παλιό γιατρό και γέρο καπετάνιο να γυρεύεις, βλ. λ. [γυρεύω](#)·

- παπάς, γιατρός και χωροφύλακας καλύτερα να μην μπαίνουνε στο σπίτι, βλ. λ. [σπίτι](#)·

- σπίτι που δεν το βλέπει ο ήλιος, το βλέπει ο γιατρός, βλ. λ. [σπίτι](#)·

- στο γιατρό σου και στο δικηγόρο σου να μη λες ποτέ σου ψέματα, βλ. λ. [ψέμα](#)·

- στον γαϊδάρο το χωριό όλοι κάνουν το γιατρό, βλ. λ. [γάιδαρος](#)·

- στους γιατρούς να τα δώσεις! κατάρρα υπό τύπο αστεϊσμού σε κάποιον που μας κέρδισε σημαντικό χρηματικό ποσό, ιδίως σε χαρτοπαίγνιο ή άλλο τυχερό παιχνίδι, και που κυριολεκτούμε, όταν αντιληφθούμε πως μας το κέρδισε με δόλο. Είναι και φορές που ακούγεται απλώς στους γιατρούς! Συνών. στους δικηγόρους να τα δώσεις(!)·

- τον πάνω γιατρό, τον ξεγελώ, τον εξαπατώ και του κερδίζω όλα του τα χρήματα, ιδίως σε χαρτοπαίγνιο: «τον έπιασα γιατρό και του 'φαγα τα λεφτά». Συνών. τον πάνω βιδέλο / τον πάνω γιαγλή / τον πάνω θύμα / τον πάνω κορόιδο / τον πάνω κότσο / τον πάνω μπαγαλαμά·